

Oljuleitingin fekk føroyska jarðfrøði inn í 21. øld

Føroyska jarðfrøðiliga fláaskipanin, sum spurdist burtur úr tí arbeiði sum Jóannes Rasmussen stóð á odda fyri í 1960unum, er nú dagførd. Hetta er hent í kjalarvørrinum á oljuleitingini á landgrunninum. Har afturat hava jarðfrøðingar funnið fleiri fyrr ókendar legugrýtisfláir millum basaltfláirnar, nakað ið kann hava týdning fyri oljuleitingina.

Óluva Ellingsgaard

Flest okkara munnu minnst frá skúlatíðini, hvussu tann føroyska jarðfrøðiliga fláaskipanin er býtt í niðastu, mið- og ovastu basaltfláir, og at kolalindin liggur millum niðastu basaltfláir og miðfláir. Í nýggju og dagførdu fláaskipanini, sum er skipað og navngivin eftir nútíðar altjóða vísindaligum leisti, hava fláirnar fingið nýggj nøvn og eru flokkaðar sum fylki. Sostatt eita niðastu, mið- og ovastu basaltfláirnar nú ávíkavist Beinivørðs-,

Malinstinds- og Ennisfylkið. Onnur fylki í nýggju skipanini eru Lopransfylkið, sum er niðasti fláaparturin í boriholinum í Lopra, sum liggur undir “niðastu basaltfláum”, Prestfjalsfylkið, sum fyrr var nevnt kolalindin, Hvannhagafylkið fyrr nevnt gosmyrjan og Sneisarfylkið, sum áður gekk undir heitinum C-lindin.

Orsøkin til hesa nýggju fláaskipan er eitt endurskoðandi arbeiði, sum spurdist burturúr, eftir at áhugin um seinasta aldaskifti vaks fyri Føroyaøkinum sum

møguligari olju- og gassleið.

Í kjalarvørrinum á hesum arbeiði eru tað ikki bara spurd nýggj fláanøvn burturúr. Til dømis hava fleiri smærri legugrýtisfláir víst seg at vera millum basaltfláirnar enn fyrr hildið, nakað sum kann hava týdning fyri oljuleitingina, millum annað av tí at tílíkar legugrýtisfláir møguliga kunnu goyma olju og gass

Faðirin at føroyskari jarðfrøði

Jóannes Rasmussen er kendur sum faðirin at før-

Jóannes Rasmussen á einum av sínum mongu kanningarferðum

oyskari jarðfrøði. Hann varð føddur í 1912 og var fyrsti føroyingur við hægri jarðfrøðiligari útbúgving. Saman við gamla vegleiðara sínum frá lærda háskúlanum í Keypmannahavn, prof. Arne Noe-Nygaard, kortlegði hann føroysku jarðfrøðina upp ígjøgnum fimmti- og sekstiárin, og samlaða jarðfrøðiliga kort teirra við eini nágreiniligari lýsing kom út í 1969.

Tá í tíðini varð hugt at basalti á ein annan hátt, enn gjørt verður í dag. Hugt varð í mesta mun at sjálvum basaltfláunum, og lítið var gjørt burtur úr legugrýtisfláaunum ímillum basaltfláairnar. Í dag verða hesar seinnu mettar at vera minst líka, um ikki meiri, týdningarmiklar at kortleggja, serliga við atlit at samanbering av fláum frá einum stað til annað.

Nýggja fláaskipanin spurdist burturúr miðvísu arbeiði

Ein av undangongumonnunum í arbeiðnum við tí nýggju fláaskipanini er Dr. Simon R. Passey, sum er leiðari á Jarðfrøðideildini á

Jarðfeingi. Í 1999 fór hann undir sína doktararitgerð, har hann kannaði gongdina í gosvirkseminum og legugrýtisgerðini í Føroyum úr einum nýggjum og endurskoðandi sjónarhorni. Í 2004 var Simon Passey settur í starv á Jarðfeingi, har hann hevur starvast síðani. Hann og ein bólkur av vísindafólki hava í meiri enn 10 ár arbeiðt við tí endurskoðandi arbeiðnum, har millum annað tann nýggja fláaskipanin spurdist burturúr.

Oljufeløginu finga áhuga fyri Føroyum

Tá oljufeløg um aldarmót-ið byrjaðu at vísa Føroyum áhuga, hevði tað alstóran týdning hjá oljumyndugleikunum, at tey, umframt beinleiðis at leita eftir olju á teirra serstøku og avmarkaðu leitingarøkjum, eisini settu pengar av til at kanna og menna møguleikarnar sum frá líður at leita eftir olju á økjum við nógvum basalti, sum jú finst um nærum allan tann føroyska landgrunnin. Hetta varð gjørt við eini langtíðarverkætlan, Sindri, sum verður figgjað av oljufeløgum. Sindri figgjar

ymisk vísindalig arbeiði, t.d. ein part av tí endurskoðandi arbeiðinum viðvíkjandi fláaskipanini, sum er farið fram í Føroyum hesi seinastu árin.

Statoil, sum hevur verið ein av drívkreftunum í hesum arbeiði, hevði ein av sínum mest royndu jarðfrøðingum, Dave Ellis, við í verkætlanini.

Fleiri leðugrýtisfláir enn fyrr hildið

“Eftir at hava borað fyrsta leitibrunnin í 2001 fór Statoil av álvara at umhugsa at bora ígjøgnum tað tjúkka føroyska basaltið á loyvisøki 006, og fyri at betur kunna skilja, hvat vit kundu vænta okkum at bora ígjøgnum, máttu vit gera nýggjar og nágreiniligar kanningar av basaltinum í Føroyum”, greiðir Dave Ellis frá.

Kanningar gjørdar framm- an undan høvdu víst, at tað vóru fleiri legugrýtisfláir millum basaltfláirnar enn fyrr hildið.

“Hetta kundi geva okkum trupulleikar, tá vit skuldu bora, men samstundis kundi tað hugsast, at onkrar av hesum legugrýtisfláum kundu vera búnaðar til møguligar

